

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

1. Wymagania edukacyjne (poziom podstawowy i rozszerzony¹)

Klasa I

ANTYK

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia pojęcia: filozofia, stoicyzm, epikureizm, sceptycyzm, sacrum, profanum, topos, archetyp, mit, mitologia, motyw, epos, inwokacja, porównanie homeryckie, stały epitet, heksametr, koryfeusz, dytyramb, kommos, gatunek literacki, rodzaj literacki, tragedia, tragedia (budowa: prolog, parodos, epejsodion, stasimon, exodos), tragizm, konflikt tragiczny, katharsis, heroizacja, hybris, ironia tragiczna, hamartia, zasada trzech jedności, zasada decorum, mimesis, fatum, exegi monumentum, Arkadia, eschatologia, motyw genezyjski, carpe diem, agape, eros, kalokagathos, politeizm, złoty środek, antropomorfizm, katastrofa, tragiczne rozpoznani, komedia, patos, retardacja, wina tragiczna, idealizm, materializm, metoda sokratejska, sofistyka, parabaza, metafora jaskini, poetyka normatywna, ● zna treść i omawia problematykę lektur: Sofokles „Antygona”, „Król Edyp”; Homer „Iliada” (fragmenty) i „Odyseja” (fragmenty); Arystoteles „Poetyka”, „Retoryka” (fragmenty); Platon „Państwo” (fragmenty); Arystofanes „Chmury”; Wergiliusz „Eneida” (fragmenty); ● zna treść i omawia problematykę mitów greckich (Jan Parandowski „Mitologia”, część I <i>Grecja</i>), ● zna i omawia problematykę wierszy wybranych poetów starożytnych, ● omawia problematykę pieśni Horacego, ● omawia genezę tragedii i komedii, ● omawia budowę komedii antycznej, ● omawia budowę tragedii antycznej, ● omawia budowę i zasady funkcjonowania teatru greckiego, ● określa funkcje chóru, ● wyjaśnia frazeologizmy mitologiczne, ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do Antyku, ● zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● zna główne cechy sztuki antycznej,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● zna genezę eposu homeryckiego, ● omawia cechy gatunkowe eposu, ● definiuje pojęcie klasycyzm, ● wyróżnia i charakteryzuje okresy starożytnej kultury greckiej i rzymskiej, ● wymienia rodzaje i gatunki ukształtowane w starożytności, ● charakteryzuje podmiot liryczny i adresata wiersza, ● ustala temat wiersza, ● omawia sytuację liryczną, ● omawia kompozycję utworu,

¹ Wymagania edukacyjne z poziomu rozszerzonego zapisano wytłuszczonym drukiem.

	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia wpływ fatum na losy bohatera tragedii antycznej, ● wskazuje w tekstach sferę sacrum i profanum, ● wyjaśnia, na czym polega mitologizacja i sakralizacja, ● wyjaśnia, na czym polega desakralizacja i demitologizacja, ● omawia podział mitów, ● wymienia funkcje mitu, ● wyjaśnia sposób funkcjonowania i znaczenie aoidów w świecie starożytnym, ● określa wyznaczniki inwokacji, ● analizuje porównania homeryckie, ● wskazuje w tekście retardację, ● charakteryzuje bohaterów, ● rozpoznaje podstawowe toposy i archetypy, ● omawia związek między tragedią a mitem, ● wyjaśnia istotę tragizmu, ● wyjaśnia istotę konfliktu tragicznego, ● omawia założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa, sceptyków, stoików i epikurejczyków, ● zna środki stylistyczne charakterystyczne dla eposu i wskazuje je w tekście, ● stosuje poprawnie frazeologizmy mitologiczne, ● analizuje teksty kultury nawiązujące do Antyku, ● wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● omawia funkcje literatury,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie kultury antycznej dla późniejszych epok, ● zna i potrafi omówić podstawowe archetypy, ● wyjaśnia znaczenie retardacji dla kompozycji utworu literackiego, ● analizuje intencje i skutki działania bohaterów, ● omawia związek między stasimonami i epeisodionami, ● dostrzega aluzje antyczne w literaturze kolejnych epok, ● określa symboliczną wartość postaci mitologicznych, ● wyjaśnia znaczenie pojęć stosowanych w różnych systemach filozoficznych, ● omawia metodę nauczania stosowaną przez Sokratesa, ● interpretuje teksty kultury nawiązujące do Antyku, ● wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● omawia na przykładach pojęcia: movere, docere, delectare, ● wyjaśnia pojęcia: dionizyjskość, apollińskość, ● ustala główne przesłanie tekstu filozoficznego,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia koncepcje dotyczące autorstwa „Iliady” i „Odysei”, ● wyjaśnia istotę mitu śródziemnomorskiego, ● wykorzystuje fragmenty tekstu w funkcji argumentacyjnej, ● analizuje sposób ujawniania się narratora w eposie, ● omawia konteksty filozoficzne w tekście literackim, ● omawia funkcjonowanie w utworach toposu tyrzejskiego, ● omawia funkcjonowanie w utworach toposu exegi monumentum, ● omawia sposób funkcjonowania motywu arkadyjskiego w literaturze, ● wskazuje antyczne wątki, motywy i symbole w literaturze i sztuce

	<p>europejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do Antyku, ● swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● charakteryzuje antyczne poetyki normatywne, ● omawia sposób funkcjonowania apollińskości i dionizyjskości w literaturze,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia cele desakralizacji mitów, ● odtwarza schemat heksametru, ● wyodrębnia w tekście filozoficznym tezę i argumenty, ● określa, na czym polegają wewnętrzne napięcia i antynomie kultury antyku, ● charakteryzuje horacjańską wizję literatury, ● omawia związek między reinterpretacją mitów a demitologizacją i desakralizacją, ● porównuje teksty kultury nawiązujące do Antyku, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, ● wykorzystuje bogate konteksty, ● formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, ● porównuje antyczne poetyki normatywne.

BIBLIA

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia pojęcia: Biblia, testament, ewangelia, Tora, werset biblijny, Eden, psalm, kazanie, Apokalipsa, eschatologia, motyw genezyjski, dekalog, teodycea, alegoria, symbol, apokryf, biblizmy, pieśń, psalterz, Wulgata, ● wymienia języki biblijne i przekłady Biblii, ● wymienia gatunki biblijne, ● zna treść i omawia problematykę: Księgi Rodzaju, Księgi Hioba, Księgi Koheleta, Pieśni nad pieśniami, psalmów, Apokalipsy świętego Jana, ● rozróżnia rodzaje psalmów, ● streszcza fragmenty ksiąg biblijnych, ● wyjaśnia znaczenie frazeologizmów biblijnych, ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do Biblii, ● zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia podział ksiąg biblijnych, ● zna pojęcia siglum, posługuje się siglami, ● charakteryzuje postawy wybranych bohaterów biblijnych, ● wyjaśnia pojęcie vanitas, eros, caritas, agape, ● rozróżnia rodzaje psalmów, ● rozumie i stosuje związki frazeologiczne pochodzące z Biblii, ● interpretuje Księgę Rodzaju w jej dosłownym i metaforycznym sensie, ● omawia cechy stylu biblijnego, ● rozpoznaje stylizację biblijną w literaturze,

	<ul style="list-style-type: none"> ● analizuje teksty kultury nawiązujące do Biblii, ● wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● analizuje na poziomie dosłownym Pieśń nad pieśniami i Księgę Koheleta,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● sporządza plan dekompozycyjny poematu o stworzeniu, ● porównuje mitologiczną i biblijną wizję powstania świata i człowieka, ● ustala motywy postępowania bohaterów biblijnych, ● charakteryzuje podmiot i adresata psalmów, ● wyjaśnia istotę cierpienia niezawinionego, ● odczytuje tekst Apokalipsy na poziomie metaforycznym, ● określa symboliczną wartość postaci biblijnych, ● interpretuje teksty kultury nawiązujące do Biblii, ● wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia pojęcie toposu genezyjskiego, ● wykrywa aluzje i nawiązania biblijne w tekstach późniejszych epok, ● ustala przesłanie wskazanych fragmentów tekstu biblijnego, ● interpretuje psalmy jako próbę dialogu z Bogiem, ● omawia stylistyczną wartość powtórzeń w Księdze Koheleta, ● omawia i sfunkcjonalizuje środki językowe i zabiegi kompozycyjne zastosowane w Pieśni nad pieśniami i Księdze Koheleta, ● wyjaśnia symbolikę apokaliptyczną, ● wykorzystuje fragmenty tekstu w funkcji argumentacyjnej, ● omawia sposób funkcjonowania różnych rodzajów miłości w Biblii, ● interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do Biblii, ● swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dostrzega różnice w kreowaniu Boga w monoteizmie i politeizmie, ● dostrzega archetypiczną wartość bohaterów biblijnych, ● wyjaśnia symboliczne znaczenie buntu pierwszych ludzi, ● porównuje teksty kultury nawiązujące do Biblii, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, ● omawia rolę motywów biblijnych w sztuce, ● wykorzystuje bogate konteksty, ● formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, ● omawia wpływ na kulturę Pieśni nad pieśniami i Księgi Koheleta.

ŚREDNIOWIECZE

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● określa granice epoki w Polsce i Europie, ● wyjaśnia pojęcia: średniowiecze, teocentryzm, uniwersalizm, asceza, franciszkanizm, hagiografia, danse macabre, plankt, apokryf, scholastyka, chansons de geste, tomizm, augustynizm, dualizm, incipit, panegiryk, literatura parenetyczna,
----------------------	--

	<p>hagiografia, historiografia, misterium, moralitet, mirakl, alegoria, symbol,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● odtwarza najważniejsze fakty i opinie, ● wymienia procesy fonetyczne, które zaszły w języku prasłowiańskim, ● wymienia zabytki języka polskiego, wskazuje przykłady archaizmów, ● rozpoznaje najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza, ● zna treść i omawia problematykę lektur: „Bogurodzica”, „Lament świętokrzyski”, „Legenda o świętym Aleksym”, „Kronika polska”, „Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią”, „Kwiatki świętego Franciszka”, „Pieśń o Rolandzie”, „Boska komedia”, ● zna treść i omawia problematykę fragmentów utworów: „Gargantua i Pantagruel” Rabelais, „Próby” Montaigne, ● opisuje elementy świata przedstawionego w omawianych utworach, ● nazywa uczucia podmiotu lirycznego, ● odtwarza losy bohaterów, ● streszcza utwory, ● wyodrębnia w tekstach apostrofy i prośby, ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do średniowiecza, ● zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● relacjonuje fragmenty pism średniowiecznych filozofów,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje miejsce średniowiecza w procesie historycznoliterackim, ● omawia periodyzację epoki, ● charakteryzuje światopogląd średniowiecza, ● omawia cechy kultury średniowiecza, ● omawia cechy władcy, rycerza i świętego, ● omawia schemat żywotów świętych, ● omawia cechy ascety, ● omawia cechy wiersza średniowiecznego, ● analizuje budowę „Bogurodzicy” i „Lamentu świętokrzyskiego”, ● ustala cechy śmierci na podstawie analizy „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią”, ● wymienia elementy etosu rycerskiego, ● wyjaśnia pojęcia: stabat mater, ars bene moriendi, wiersz zdaniowo-rymowy, ● odtwarza wizję świata ukazaną w tekstach lirycznych, ● omawia poglądy św. Franciszka, św. Augustyna i św. Tomasza, ● wykorzystuje cytaty w funkcji argumentacyjnej, ● charakteryzuje bohaterów, ● ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, ● rozpoznaje w tekstach wyznaczniki monologu i dialogu, ● ustala motywy postępowania bohaterów, ● wnioskuje na podstawie informacji zawartych w tekście, ● rozpoznaje środki stylistyczne, ● przedstawia sytuację liryczną, ● interpretuje tytuł omawianego utworu, ● analizuje teksty kultury nawiązujące do średniowiecza, ● wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● omawia kompozycję „Boskiej komedii”,

dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wykorzystuje kontekst historyczny do wyjaśnienia podstaw światopoglądu średniowiecznego, ● porównuje systemy wartości różnych bohaterów, ● ustala przesłanie ideowe utworu, ● wyjaśnia alegoryczny charakter sztuki średniowiecza, ● omawia kreację bohatera w kontekście światopoglądowym epoki, ● omawia średniowieczne systemy filozoficzne, ● porównuje wizerunki Matki Bożej w różnych tekstach, ● omawia różne intencje podmiotu mówiącego w „Lamentach świętokrzyskich”, ● charakteryzuje konwencje obowiązujące w epice rycerskiej, ● interpretuje teksty kultury nawiązujące do średniowiecza, ● wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● omawia wizję piekła w „Boskiej komedii”,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizuje stosunek podmiotu lirycznego do rzeczywistości, ● analizuje środki stylistyczne w tekście i omawia ich funkcje, ● omawia cechy gatunkowe utworu, ● wskazuje nawiązania literackie i omawia ich funkcje, ● wykorzystuje teksty literackie do omówienia procesów językowych i historycznoliterackich, ● dokonuje analizy porównawczej tekstów, ● omawia procesy językowe, które zaszły w języku prasłowiańskim i polskim, ● analizuje symbolikę sceny śmierci Rolanda, ● omawia funkcję personifikacji w tekście literackim, ● interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do średniowiecza, ● swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● wyjaśnia, na czym polega alegoryczność „Boskiej komedii”,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia sposób funkcjonowania motywu deesis w „Bogurodzicy”, ● omawia sposób funkcjonowania groteski w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią”, ● porównuje wizerunki śmierci w różnych tekstach kultury, ● porównuje różne ujęcia tego samego motywu, ● porównuje ujęcie motywu śmierci w „Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią”, ● porównuje teksty kultury nawiązujące do średniowiecza, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, ● omawia cechy średniowieczne i renesansowe „Boskiej komedii”, ● omawia przykłady współczesnych wzorców osobowych, ● wykorzystuje bogate konteksty, ● formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, ● podejmuje dyskusję na temat aktualności poglądów głoszonych przez św. Augustyna i św. Tomasza.

ODRODZENIE

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● określa granice epoki w Polsce i Europie, ● wyjaśnia pojęcia: antropocentryzm, renesans, humanizm, reformacja, pieśń, liryka funeralna, epitafium, epicedium, tren, arkadia, sielanka, hymn, ● rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej, ● zna treść i omawia problematykę lektur: „Makbet”, „Romeo i Julia”, „Odprawa posłów greckich”, ● zna i omawia problematykę pieśni, psalmów i trenów Kochanowskiego, ● relacjonuje fragmenty „Kazań sejmowych” P. Skargi, ● streszcza fragmenty „Pochwały głupoty” Erazma z Rotterdamu, ● określa wątki tekstów literackich, ● opisuje elementy świata przedstawionego w omawianych utworach, ● nazywa uczucia podmiotu lirycznego, ● odtwarza losy bohaterów, ● streszcza utwory, ● rozpoznaje typy liryki, ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do renesansu, ● zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● zna treść i omawia problematykę noweli „Sokół”, ● omawia problematykę „Hamleta”, ● zna treść i genezę cyklu „Trenów” Kochanowskiego,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● charakteryzuje światopogląd epoki, ● omawia najważniejsze odkrycia epoki, ● omawia cechy gatunkowe fraszki, pieśni, trenu, hymnu, ● omawia cechy dramatu szekspirowskiego, ● omawia budowę i zasady funkcjonowania teatru elżbietańskiego, ● omawia cechy wiersza sylabicznego, ● wskazuje wyróżniki światopoglądowe renesansu, ● wykorzystuje cytaty w funkcji argumentacyjnej, ● charakteryzuje bohaterów, ● ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, ● ustala motywy postępowania bohaterów, ● wnioskuje na podstawie informacji zawartych w tekście, ● rozpoznaje środki stylistyczne, ● przedstawia sytuację liryczną, ● wyjaśnia tytuł, ● omawia zabiegi retoryczne, ● analizuje teksty kultury nawiązujące do renesansu, ● wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● omawia budowę cyklu trenów Kochanowskiego, ● omawia kompozycję noweli „Sokół”,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wykorzystuje kontekst historyczny do wyjaśnienia podstaw światopoglądu renesansowego,

	<ul style="list-style-type: none"> ● określa wpływ reformacji na światopogląd renesansowy, ● określa stosunek odrodzenia do kultury średniowiecza, ● omawia cechy klasycyzmu renesansowego, ● porównuje systemy wartości różnych bohaterów, ● porównuje dramat szekspirowski z antycznym, ● omawia uniwersalizm dramatu Szekspira, ● ustala cechy arkadii szlacheckiej, ● ustala przesłanie ideowe utworu, ● omawia różne funkcje poety i poezji, ● omawia funkcje motywu Fortuny w pieśniach Kochanowskiego, ● omawia kreację bohatera w kontekście światopoglądowym epoki, ● ocenia motywy postępowania bohaterów, ● omawia system wartości człowieka renesansu na podstawie utworów literackich, ● charakteryzuje uczucia podmiotu lirycznego w „Trenach”, ● porównuje sposób ukazywania wsi w różnych tekstach, ● wskazuje związki „Pieśni” Kochanowskiego z filozofią stoicką, epikurejską, ● wskazuje związki „Pieśni” Kochanowskiego z ideałami horacjańskimi, ● interpretuje teksty kultury nawiązujące do renesansu, ● wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● omawia teorię sokola, ● omawia funkcje trenu konsolacyjnego w cyklu „Trenów”,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizuje stosunek podmiotu lirycznego do rzeczywistości, ● analizuje stany psychiczne bohaterów, podmiotu lirycznego, ● porównuje różne ujęcia tego samego motywu, ● analizuje środki stylistyczne w tekście, ● omawia nawiązania do twórczości Horacego w utworach Kochanowskiego, ● wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy tekstu, ● omawia funkcje środków stylistycznych, ● właściwie odczytuje nawiązania literackie, omawia ich funkcje, ● odczytuje funkcję poszczególnych scen w utworach, ● dokonuje analizy porównawczej tekstów, ● omawia polemiczny charakter „Trenów” wobec światopoglądu renesansowego, ● omawia sposób funkcjonowania toposu ubi sunt, ● interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do renesansu, ● swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● charakteryzuje wpływ antyku na sztukę odrodzenia, ● analizuje przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira, ● poprawnie interpretuje wymagany materiał, właściwie argumentuje, uogólnia, podsumowuje i porównuje, ● omawia związek między budową epicedium a cyklem trenów Kochanowskiego,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizuje środki językowe służące budowaniu napięcia, ● omawia nawiązania filozoficzne w tekstach renesansu,

	<ul style="list-style-type: none"> ● analizuje elementy ironii i kpiny w tekście literackim, ● omawia sposób funkcjonowania toposów (świata-teatru, Fortuny, człowieka Bożego igrzyska, Deus artifex) w tekstach renesansowych, ● omawia elementy idealizacji rzeczywistości w tekście literackim, ● formułuje sądy polemiczne, ● dokonuje analizy językowej fragmentu tekstu ze wskazaniem najważniejszych cech stylu renesansowego, ● porównuje teksty kultury nawiązujące do renesansu, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, ● wykorzystuje bogate konteksty, formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, ● interpretuje i analizuje poszczególne treny Kochanowskiego w kontekście kompozycji epicedium.
--	---

BAROK

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● określa granice epoki w Polsce i Europie, ● wymienia nurty polskiej kultury barokowej, ● wyjaśnia pojęcia: barok, kontreformacja, manieryzm, marinizm, topos vanitas, ekwiwokacja, przerzutnia, inwersja, kalambur, paradoks, antyteza, oksymoron, kompozycja łańcuchowa, gradacja, koncept, hiperbola, anafora, epifora, sonet, sarmatyzm, makaronizm, elipsa, ksenofobia, ● zna treść i omawia problematykę fragmentów „Pamiętników” Paska, ● zna i omawia problematykę wierszy J. A. Morsztyna, M. Sępa-Szarzyńskiego, D. Naborowskiego, ● zna treść i omawia problematykę „Skąpca” Moliera, ● określa wątki tekstów literackich, ● opisuje elementy świata przedstawionego w omawianych utworach, ● nazywa uczucia podmiotu lirycznego, ● odtwarza losy bohaterów, ● streszcza utwory, ● rozpoznaje typy liryki, ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do baroku, ● zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia program epoki, ● omawia periodyzację epoki, ● charakteryzuje światopogląd baroku, ● omawia poglądy Kartezjusza, Pascala, Spinozy, Leibniza, ● wykorzystuje cytaty w funkcji argumentacyjnej, ● charakteryzuje bohaterów, ● ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, ● ocenia prezentowane w utworach grupy społeczne, ● omawia typowe elementy postawy sarmackiej, ● ustala motywy postępowania bohaterów, ● wnioskuje na podstawie informacji zawartych w tekście,

	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje środki stylistyczne, ● przedstawia sytuację liryczną, ● wyjaśnia tytuł utworów, ● omawia istotę konceptu w utworze, ● dostrzega i funkcjonalizuje charakterystyczne dla epoki środki stylistyczne, ● omawia zabiegi retoryczne, ● analizuje teksty kultury nawiązujące do baroku, ● wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● analizuje na poziomie dosłownym utwory Morsztyna i Naborowskiego,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● interpretuje utwory literackie w kontekście historycznym i filozoficznym, ● określa wpływ kontrreformacji na światopogląd, literaturę i sztukę baroku, ● omawia cechy stylu barokowego, ● charakteryzuje nurt dworski baroku, ● charakteryzuje nurt ziemiański baroku, ● charakteryzuje nurt plebejski baroku, ● porównuje systemy wartości różnych bohaterów, ● ustala przesłanie ideowe utworu, ● charakteryzuje różne role poety i funkcje poezji, ● umieszcza kreację bohatera w kontekście światopoglądu epoki, ● ocenia motywy postępowania bohaterów, ● omawia różnice pomiędzy liryką dworską a metafizyczną, ● opisuje obyczajowość sarmacką i dostrzega jej elementy w tekście, ● porównuje poglądy Kartezjusza i Pascala, ● omawia poetykę paradoksu i konceptyzmu jako zasadę konstrukcyjną wierszy J.A. Morsztyna, ● omawia i funkcjonalizuje środki artystyczne charakterystyczne dla marinizmu (np. antynomia, anafora, paralelizm), ● interpretuje teksty kultury nawiązujące do baroku, ● wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ocenia motywy postępowania bohaterów, ● analizuje stosunek podmiotu lirycznego do rzeczywistości, ● omawia wpływ działalności jezuitów na kulturę baroku, ● porównuje różne ujęcia tego samego motywu, ● analizuje środki stylistyczne w tekście, ● wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy tekstu, ● omawia funkcje środków stylistycznych, ● wyjaśnia genezę mesjanizmu sarmackiego, ● omawia cechy gatunkowe utworu, ● właściwie odczytuje nawiązania literackie, omawia ich funkcje, ● wyjaśnia mitotwórczą rolę literatury, ● omawia związek scen kluczowych z przesłaniem ideowym utworów, ● interpretuje podobieństwa i różnice w ujęciu poszczególnych motywów w utworach różnych autorów, ● wykorzystuje teksty literackie do omówienia procesów historycznych i społecznych,

	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia funkcje aluzji literackiej, ● analizuje elementy ironii i kpiny w tekście literackim, ● dokonuje analizy porównawczej tekstów, ● wskazuje przykłady gry konwencjami literackimi w utworach J.A. Morsztyna i D. Naborowskiego, ● omawia sposób funkcjonowania w tekstach literackich toposów: miłości, śmierci, życia-snu, róży, ● interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do baroku, ● swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● interpretuje wpływ konwensu na ludzkie postawy i zachowania, ● analizuje środki językowe służące budowaniu napięcia, ● wykorzystuje wnioski z analizy tekstów do określenia wpływu kultury sarmackiej na polską świadomość narodową, ● wyjaśnia pojęcie konotacji, ● wskazuje rodowód konceptyzmu polskiego, ● omawia związek między problematyką tekstów a światopoglądem epoki, ● dowodzi braku spójności między ideologią a rzeczywistością sarmacką, ● omawia konteksty interpretacyjne tekstów barokowych, ● porównuje teksty kultury nawiązujące do baroku, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, ● wyjaśnia zasadę powstawania kalamburu, ● wykorzystuje bogate konteksty, ● formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, ● omawia wpływ poetyki barokowej na kulturę.

NAUKA O JĘZYKU

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>retoryka</i>, ● wyróżnia argumenty rzeczowe, logiczne i emocjonalne, ● przytacza przykłady zabytków j. polskiego (w tym pierwsze zapisane zdanie), ● wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego, ● wymienia środki wyrazu artystycznego właściwe dla stylu barokowego, ● wymienia rodzaje norm językowych, ● nazywa cechy stylu oświeceniowego; ● sytuuje język w systemach komunikowania; ● zna podstawowe funkcje wypowiedzi, ● rozpoznaje części mowy i zdania, ● rozróżnia rodzaje wypowiedzeń, ● buduje wypowiedź ustną i pisemną z zachowaniem zasad poprawnościowych, ● wskazuje najważniejsze etapy wpływające na kształtowanie się języka polskiego.
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● prezentuje na przykładach różne typy argumentów – rzeczowe, logiczne i emocjonalne,

	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia etapy przygotowania wypowiedzi ustnej, ● rozpoznaje we współczesnym języku polskim niektóre pozostałości staropolskie, np. ślady liczby podwójnej, ● wskazuje przykłady wyrazów polskich z przegłosem polskim, palatalizacją oraz e ruchomym, ● klasyfikuje środki artystycznego wyrazu oraz określa ich funkcje w dziele literackim, ● prezentuje na przykładach cechy stylu barokowego, ● przycza przykłady ilustrujące różne rodzaje norm językowych, ● prezentuje na przykładach cechy stylu oświeceniowego; ● wskazuje cechy języka jako jednego z systemów komunikowania się, ● wskazuje cechy poszczególnych funkcji wypowiedzi, ● określa części mowy i zdania na konkretnych przykładach ze wskazaniem ich funkcji w zdaniu, ● tworzy i rozróżnia zdania pojedyncze i złożone podrzędnie i współrzędnie, ● buduje wypowiedzi ustne i pisemne zgodnie z tematem oraz zasadami kompozycyjnymi.
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie słowa <i>perswazja</i> i wskazuje odmiany perswazji: propagandę oraz agitację, ● realizuje w praktyce etapy przygotowania wypowiedzi ustnej, ● wskazuje wyróżniki stylu biblijnego, ● prezentuje na przykładach cech stylu renesansowego, ● odnosi termin <i>makaronizm</i> do współczesnej polszczyzny, ● rozpoznaje, kiedy odstępstwo od normy jest błędem językowym, ● posiada wysokie kompetencje komunikacyjne, ● wykorzystuje wiedzę na temat funkcji wypowiedzi do budowania określonych komunikatów, ● sprawnie analizuje funkcjonalnie różne rodzaje wypowiedzeń, wskazuje różnorodne typy błędów i językowych i podejmuje próbę ich korekty.
bardzo dobry	<p>jw. a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje manipulację językową i najczęstsze chwyt erystyczne, ● tworzy konspekt dłuższej wypowiedzi ustnej, ● podczas wypowiadania się zwraca uwagę na mowę ciała, ● podaje cechy dobrego stylu, ● sytuuje język polski we właściwej grupie języków słowiańskich , ● rozpoznaje wiersz sylabiczny i określa jego cechy, ● wypowiada się na temat wpływu stylu barokowego na treść utworów, ● posiada wysokie kompetencje językowe i komunikacyjne, które skutecznie wykorzystuje w praktyce do budowania komunikatów o określonym celu, ● rozróżnia funkcje wypowiedzi i sprawnie operuje nimi w budowaniu własnych treści, ● zna najważniejsze procesy wpływające na formowanie się języka polskiego, ● omawia rodzaje błędów w wypowiedzeniach, określa ich rodzaj oraz dokonuje korekty, ● buduje poprawne pod względem merytorycznym i poprawnościowym różne wypowiedzi ustne i pisemne z uwzględnieniem zasad poprawnościowych i etycznych.
celujący	<p>jw., a ponadto:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje i analizuje wypowiedź propagandową, ● tworzy teksty napisane różnymi stylami funkcjonalnymi, ● wymienia nazwy podstawowych grup języków wywodzących się z języka praindoeuropejskiego oraz języków spoza rodziny indoeuropejskiej, ● wskazuje chwyt retoryczny w przykładowych tekstach publicystycznych z okresu odrodzenia, ● analizuje problem oryginalności dzieła literackiego w kontekście konwencji stylistycznej, ● porównuje na podstawie wybranych utworów styl renesansowy i barokowy, ● wyszukuje błędy językowe określonego typu, ● wykorzystuje umiejętności językowe i komunikacyjne do budowania świadomych komunikatów, ● buduje w pełni poprawne pod względem merytorycznym i poprawnościowym dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne, dokonuje świadomej autokorekty.
--	--

Klasa II

OŚWIECENIE

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● określa granice epoki w Polsce i Europie, ● wyjaśnia pojęcia: oświecenie, racjonalizm, empiryzm, ateizm, deizm, libertynizm, tolerancja, klasycyzm, sentymentalizm, rokoko, utopia, humanitaryzm, krytycyzm, wolterianizm, tabula rasa, sensualizm, publicystyka, powiastka filozoficzna, sielanka, bajka, satyra, dydaktyzm, mecenas, ● zna treść i omawia problematykę satyr oraz „Hymnu do miłości ojczyzny” Krasickiego, utworów Karpińskiego, ● określa wątki tekstów literackich, ● opisuje elementy świata przedstawionego w omawianych utworach, ● nazywa uczucia podmiotu lirycznego, ● streszcza utwory, ● rozpoznaje typy liryki, ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do oświecenia, ● zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia założenia programowe epoki, ● omawia podstawowe cechy klasycyzmu, ● omawia podstawowe cechy sentymentalizmu, ● omawia podstawowe cechy rokoka, ● omawia poglądy Kanta, Kartezjusza, Locke’a, Rousseau, Woltera, Diderota, Monteskiusza, Hume’a, ● omawia światopogląd oświeceniowy, ● omawia periodyzację epoki w Polsce i Europie, ● omawia reformę szkolnictwa w Polsce, ● charakteryzuje działalność Komisji Edukacji Narodowej, ● omawia czasopiśmiennictwo i publicystykę polskiego oświecenia,

	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia wpływ dworu królewskiego i Puław na kulturę oświecenia, ● charakteryzuje teatr doby stanisławowskiej, ● omawia cechy gatunkowe bajki, satyry, sielanki, ● wyjaśnia motyw powrotu do natury, ● wykorzystuje cytaty w funkcji argumentacyjnej, ● charakteryzuje bohaterów, ● ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, ● ocenia prezentowane w utworach społeczeństwo, ● rozpoznaje w tekstach wyznaczniki monologu i dialogu, ● ustala motywy postępowania bohaterów, ● wnioskuje na podstawie informacji zawartych w tekście, ● omawia środki stylistyczne, ● przedstawia sytuację liryczną, ● wyjaśnia tytuł, ● omawia sytuację Polski w dobie stanisławowskiej, ● wyjaśnia pojęcie poematu heroikomicznego, ● omawia dydaktyzm i perswazyjność tekstów, ● analizuje teksty kultury nawiązujące do oświecenia, ● wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wykorzystuje kontekst historyczny do wyjaśnienia światopoglądu oświeceniowego, ● porównuje systemy wartości różnych bohaterów, ● wymienia rodzaje bajek i satyr, ● omawia przesłanie ideowe utworu, ● wyjaśnia genezę utworu na podstawie informacji zawartych w tekście, ● porównuje i ocenia postawy bohaterów, ● umieszcza kreację bohatera w kontekście światopoglądowym epoki, ● wyjaśnia, na czym polega polemiczny charakter utworu, ● omawia elementy ironii i kpiny w tekście literackim, ● wykorzystuje kontekst polityczny do interpretacji utworu, ● ustala, jaki jest morał utworu, ● analizuje koncepcję miłości sentimentalnej, ● omawia związek między poezją okolicznościową a sytuacją polityczną kraju, ● interpretuje elementy typowe dla konwencji sentimentalnej, ● interpretuje teksty kultury nawiązujące do oświecenia, ● wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje i ocenia motywy postępowania bohaterów, ● analizuje stosunek podmiotu lirycznego do rzeczywistości, ● analizuje stany psychiczne bohaterów, podmiotu lirycznego, ● wyjaśnia wpływ literatury na zachowania bohaterów, ● porównuje różne ujęcia tego samego motywu, ● analizuje środki stylistyczne w tekście, ● wykorzystuje różne konteksty do analizy tekstu, ● omawia funkcje środków stylistycznych, ● dowodzi przynależności utworu do gatunku,

	<ul style="list-style-type: none"> ● właściwie odczytuje nawiązania literackie, omawia ich funkcje, ● wykorzystuje teksty literackie do omówienia procesów historycznych i społecznych, ● dokonuje analizy porównawczej tekstów, ● właściwie odczytuje alegoryczny sens utworu, ● rozumie pojęcie ironii i ustala jej rolę w satyrze, ● wskazuje różnice między poetyką klasyczną a sentymentalną, ● omawia rozwój teatru w dobie stanisławowskiej, ● interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do oświecenia, ● swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizuje związek poematu heroikomicznego z eposem, ● określa funkcje motywu podróży w literaturze, ● interpretuje „Hymn do miłości ojczyzny” jako palimpsest, ● omawia wpływ sentymentalizmu na rozwój kultury preromantycznej, ● porównuje teksty kultury nawiązujące do oświecenia, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, ● wykorzystuje bogate konteksty, ● formułuje i rozwiązuje problemy badawcze, ● charakteryzuje tendencje w literaturze europejskiej XVIII wieku (Defoe, Diderot, Swift, Fielding).

ROMANTYZM

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● określa granice epoki w Polsce i Europie, ● wyjaśnia pojęcia: romantyzm, ludowość, fantastyka, historyzm, irracjonalizm, mistycyzm, mesjanizm, prometeizm, internacjonalizm, providencjalizm, poezja tyrtejska, orientalizm, epistemologia, oda, ballada, sonet, dramat romantyczny, pejzaż romantyczny, weltschmerz, winkelriedyzm, powieść poetycka, wallenrodyzm, makiawelizm, maska historyczna, testament poetycki, ● zna treść i omawia problematykę lektur: „Romantyczność”, „Dziady” cz. IV i III, „Konrad Wallenrod”, „Kordian”, „Nie-Boska komedia”, ● omawia problematykę wierszy Mickiewicza, Słowackiego (w tym „Grób Agamemnona” i „Testament mój”), Norwida, ● zna treść i problematykę wybranych „Sonetów krymskich”, ● wskazuje elementy klasycyzmu i romantyzmu w „Odzie do młodości”, ● określa wątki tekstów literackich, ● tworzy biogram bohatera romantycznego, ● wylicza cechy miłości romantycznej, ● rozpoznaje wyróżniki literatury fantastycznej, ● opisuje elementy świata przedstawionego w omawianych utworach, ● odtwarza losy bohaterów, ● streszcza utwory, ● nazywa uczucia podmiotu lirycznego, ● rozpoznaje typy liryki,
---------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia motyw powstania listopadowego w tekstach literackich, ● omawia świat przedstawiony w wybranych balladach, ● odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej (np. „Dziadów” cz. II czy „Pana Tadeusza” Mickiewicza), ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do romantyzmu, ● zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● omawia problematykę wskazanych utworów Cypriana Kamila Norwida: „Bema pamięci żałobny rapsod”, „Fortepian Szopena”, „Czarne kwiaty” (fragmenty), „Promethidion” (fragmenty) oraz wybranych utworów poetyckich z romantycznej literatury europejskiej, w tym wybranych wierszy angielskich poetów jezior , ● omawia problematykę lektur: „Faust”, „Lilla Weneda”, „Berenice”,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia program epoki, ● wyjaśnia pojęcia: dandyzm, profetyzm, ● omawia spór klasyków z romantykami, ● omawia rolę poezji i poety, ● charakteryzuje podmiot liryczny i adresata wiersza, ● ustala temat wiersza, ● omawia sytuację liryczną, ● omawia kompozycję utworu, ● omawia koncepcję jednostki – bohatera romantycznego, ● wskazuje wyróżniki światopoglądowe romantyzmu, ● wykorzystuje cytaty w funkcji argumentacyjnej, ● charakteryzuje bohaterów, ● omawia cechy dramatu romantycznego, ● zna systemy wersyfikacyjne wiersza polskiego, ● ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, ● ocenia prezentowane w utworach społeczeństwo, ● charakteryzuje romantyczną teorię poznania, ● porównuje romantyczne i oświeceniowe koncepcje poznawania rzeczywistości, ● określa funkcje motywu podróży w literaturze, ● opisuje typowe krajobrazy romantyczne, ● rozpoznaje typy scen w dramatach, ● wskazuje elementy typowe postawy prometejskiej, ● rozpoznaje w tekstach wyznaczniki monologu i dialogu, ● ustala motywy postępowania bohaterów, ● wnioskuje na podstawie informacji zawartych w tekście, ● rozpoznaje środki stylistyczne, ● przedstawia sytuację liryczną, ● wyjaśnia tytuł, ● wyjaśnia znaczenie motto, ● analizuje koncepcję miłości romantycznej w liryce, epice i dramacie, ● analizuje teksty kultury nawiązujące do romantyzmu, ● wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● wyjaśnia pojęcie „burzy i naporu”,

	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje cechy postawy Fausta, ● omawia sposób funkcjonowania motywu szatana, ● omawia sposób przedstawienia przez narratora samego siebie oraz tytułowej bohaterki („Berenice”),
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wykorzystuje kontekst historyczny do wyjaśnienia podstaw poglądu romantycznego, ● określa stosunek romantyków do kultury ludowej, ● porównuje systemy wartości różnych bohaterów, ● wskazuje w tekstach cechy o charakterze programowym, ● ustala różne znaczenia słowa „improvizacja”, ● porównuje dramat romantyczny z antycznym, ● omawia sposób funkcjonowania motywu rewolucji w utworach romantycznych, ● omawia funkcje opisów przyrody, ● ustala przesłanie ideowe utworu, ● porównuje literackie wizje i oceny powstań narodowych, ● charakteryzuje różne funkcje poety i poezji, ● ustala genezę utworu na podstawie informacji zawartych w tekście, ● ustala przyczyny buntu i klęski bohaterów romantycznych, ● porównuje i ocenia postawy bohaterów, ● analizuje cechy psychiki i intelektu bohaterów, ● analizuje problem wyborów i przemiany bohatera, ● umieszcza kreację bohatera w kontekście światopoglądowym epoki, ● objaśnia polemiczny charakter utworu, ● interpretuje teksty kultury nawiązujące do romantyzmu, ● wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● wyjaśnia istotę mitu faustycznego, ● omawia symbolikę w utworze Słowackiego „Lilla Weneda”, ● interpretuje symbolikę biblioteki jako miejsca akcji („Berenice”), ● wie, czym był gotycyzm, potrafi wskazać charakterystyczne dla niego środki wyrazu;
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje i ocenia motywy postępowania bohaterów, ● analizuje stosunek podmiotu lirycznego do rzeczywistości, ● analizuje stany psychiczne bohaterów, podmiotu lirycznego, ● wyjaśnia wpływ literatury na zachowania bohaterów, ● porównuje różne ujęcia tego samego motywu, ● analizuje środki stylistyczne w tekście ze szczególnym uwzględnieniem ich funkcji, ● wykorzystuje kontekst biograficzny do analizy tekstu, ● wyjaśnia genezę mesjanizmu polskiego, ● dowodzi przynależności utworu do gatunku, ● właściwie odczytuje nawiązania literackie, omawia ich funkcje, ● wyjaśnia mitotwórczą rolę literatury, ● odczytuje funkcję kompozycji scen w przesłaniu ideowym utworów, ● interpretuje podobieństwa i różnice w ujęciu poszczególnych motywów w utworach różnych autorów,

	<ul style="list-style-type: none"> ● analizuje sposób postrzegania natury w romantyzmie, ● ustala relacje między pejzażem a psychiką bohatera, ● ustala relacje między opisami przyrody a zdarzeniami fabularnymi, ● wykorzystuje teksty literackie do omówienia procesów historycznych i społecznych, ● wykrywa funkcje aluzji literackiej, ● analizuje elementy ironii i kpiny w tekście literackim, ● dokonuje analizy porównawczej tekstów, ● wykrywa w biografii i charakterystyce bohaterów podobieństwa do wzorca bohatera romantycznego i odstępstwa od tego wzorca, ● porównuje bohaterów pełniących podobne funkcje społeczne, ● interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do romantyzmu, ● swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, ● wyjaśnia funkcję mitu faustycznego w kulturze europejskiej,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje elementy werterowskie w kreacjach innych bohaterów, ● interpretuje wpływ konwenansu na ludzkie postawy i zachowania, ● analizuje środki językowe służące budowaniu napięcia, ● wyjaśnia romantyczną koncepcję szaleństwa, ● omawia funkcję graficznych środków stylistycznych w poezji Norwida, ● analizuje fragmenty utworów będące przykładem polemiki twórców, ● formułuje wnioski na temat psychologicznych i społecznych konsekwencji idealizowania uczucia, ● wykorzystuje wnioski z analizy tekstów do określenia wpływu kultury romantycznej na polską świadomość narodową, ● porównuje teksty kultury nawiązujące do romantyzmu, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, ● wypowiada się na temat symbolu zębów w kulturze, ● odnajduje i interpretuje motyw faustyczny w różnych tekstach kultury.

POZYTYWIZM

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia pojęcia: pozytywizm, utylitaryzm, scjentyzm, racjonalizm, ewolucjonizm, praca u podstaw, praca organiczna, emancypacja kobiet, realizm, nowela, opowiadanie, powieść, powieść historyczna, felieton, ● określa ramy czasowe epoki w Polsce, ● zna treść i omawia problematykę lektur: „Mendel Gdański”, „Gloria victis”, „Z legend dawnego Egiptu”, „Lalka”, „Zbrodnia i kara”, „Potop”, „Ojciec Goriot”, ● zna i omawia problematykę wierszy A. Asnyka, ● określa wątki tekstów literackich, ● opisuje elementy świata przedstawionego w omawianych utworach, ● odtwarza losy bohaterów, ● streszcza utwory, ● omawia motyw powstania styczniowego w tekstach literackich, ● wskazuje teksty kultury nawiązujące do pozytywizmu,
---------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia różne aspekty programu pozytywizmu polskiego, • wyjaśnia koncepcję społeczeństwa jako organizmu, • określa zadania artysty w nowej rzeczywistości, • wskazuje wyróżniki światopoglądowe pozytywizmu, • omawia czasopiśmiennictwo epoki, • omawia spór starych i młodych, • ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, • charakteryzuje bohaterów, • charakteryzuje środowisko społeczne bohaterów literackich, • ocenia prezentowane w utworach społeczeństwo, • odszukuje w tekście przykłady mowy zależnej, niezależnej i pozornie zależnej, • wskazuje w charakterystyce bohaterów cechy typowe dla romantyka i pozytywisty, • posługuje się cytataми w funkcji argumentacyjnej, • wyjaśnia pojęcia: proza tendencyjna, asymilacja, determinizm, • ustala punkt kulminacyjny w noweli, • wymienia cechy prozy realistycznej, • odróżnia temat dzieła od jego idei, • wskazuje różne typy narracji, • rozpoznaje retrospekcję, • charakteryzuje koncepcję sztuki społecznie użytecznej, • analizuje teksty kultury nawiązujące do pozytywizmu, • wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • omawia świat przedstawiony „Ojca Goriot”,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa cele prozy tendencyjnej, • omawia filozofię epoki, • dokonuje analizy logicznej argumentów użytych w tekście, • interpretuje zakończenie tekstu, • omawia różnice między nowelą i opowiadaniem, • klasyfikuje bohaterów ze względu na ich system wartości, • ustala i ocenia motywy postępowania bohaterów, • dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów, • analizuje wpływ sytuacji społecznej i politycznej na losy bohaterów, • omawia źródła konfliktu pokoleń, • omawia procesy społeczne opisane w utworze, • interpretuje tytuł powieści w kontekście treści i kompozycji utworu, • interpretuje w tekście elementy potwierdzające kryzys światopoglądu pozytywistycznego, • rozpoznaje i interpretuje sceny o charakterze metaforycznym, • ustala funkcję rekwizytu w tekście literackim, • omawia różne sposoby funkcjonowania historii w utworach literackich, • ustala wpływ kompozycji otwartej na wymowę utworu, • konfrontuje model miłości pozytywistycznej z ideałem miłości romantycznej, • porównuje opisy miast w różnych tekstach,

	<ul style="list-style-type: none"> • określa kompetencje narratora, • formułuje wnioski na temat postaw społecznych, • interpretuje teksty kultury nawiązujące do pozytywizmu, • wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • interpretuje i porównuje postawy bohaterów „Ojca Goriot”,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa genezę społeczno-polityczno-ekonomiczną pozytywizmu, • analizuje tekst o cechach programowych, • omawia elementy tendencyjności w prozie, • rozpoznaje w tekście literackim elementy publicystyczne, • określa wpływ programu epoki na światopogląd bohatera, • porównuje sposób postrzegania świata i ideały różnych bohaterów literackich, • wyjaśnia wpływ literatury na zachowania bohaterów, • porównuje różne ujęcia tego samego motywu, • interpretuje różne poziomy tekstu, • analizuje narrację i typ narratora, • wyjaśnia, na czym polega polifoniczność powieści, • omawia funkcje retrospekcji, • omawia funkcje powracających motywów, odczytuje ich metaforyczny sens, • omawia koncepcje filozoficzne bohaterów, • rozpoznaje i omawia procesy społeczne ukazane w tekstach literackich, • wyjaśnia różnicę między bohaterem stypizowanym a zindywidualizowanym, • porównuje różne ujęcia historii w tekstach pozytywistycznych, • omawia postawy Polaków wobec mniejszości kulturowych i religijnych w utworach literackich , • interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do pozytywizmu, • swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • odczytuje metaforyczny sens scen „Ojca Goriot”,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje analizę języka bohaterów do ich charakterystyki, • wykazuje obecność różnych konwencji literackich i gatunkowych w tekstach, • omawia wpływ panslawizmu i okcydentalizmu na ideologię „Zbrodni i kary”, • udowadnia kompilacyjny charakter utworu, • analizuje elementy realistyczne i naturalistyczne oraz suspensję w tekście, • porównuje teksty kultury nawiązujące do pozytywizmu, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, • wykrywa krytykę mesjanizmu w utworach pozytywistycznych • interpretuje charakterystyczne dla utworów Balzaka motywy oraz ich wpływ na literaturę.

NAUKA O JĘZYKU

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów <i>znaki naturalne</i> i <i>znaki konwencjonalne</i>, • wskazuje różnice pomiędzy znakami naturalnymi a konwencjonalnymi,
----------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje schemat komunikacyjny według Romana Jakobsona, • wymienia funkcje języka, • odróżnia odmianę nieoficjalną języka od oficjalnej, • wyjaśnia pojęcia: <i>akt komunikacji, synonim, eufemizm, wulgaryzm, etymologia</i> • dostrzega odcienie znaczeniowe w grupie synonimów, • podaje zasady tworzenia poprawnego komunikatu językowego, • wymienia cechy stylu indywidualnego i typowego, • omawia wybrane zasady tworzenia poprawnego komunikatu językowego.
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady znaków naturalnych i konwencjonalnych, • przedstawia i klasyfikuje odmiany języka narodowego , • wyjaśnia terminy <i>symptom, ikony, kod, akt komunikacji, komunikat językowy,</i> • objaśnia elementy schematu komunikacyjnego Romana Jakobsona, • prezentuje funkcje języka i ilustruje je przykładami, • wymienia najważniejsze cechy stylu romantycznego, • wymienia podstawowe dialekty polszczyzny, • wyjaśnia przyczyny powstania języków środowiskowych i zawodowych, • podaje cechy stylu pozytywistycznego, • dobiera właściwy wyraz do konkretnej sytuacji komunikacyjnej, • omawia specyfikę wypowiedzi ustnej i wymienia jej formy, • przedstawia specyfikę wypowiedzi pisemnej, • przedstawia na wybranych przez siebie przykładach specyfikę form wypowiedzi ustnych i pisemnych, • charakteryzuje elementy stylu typowego i indywidualnego.
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>kompetencja językowa, slang,</i> • odnosi funkcje języka do konkretnych przykładów, • omawia specyfikę współczesnego modelu komunikacji, • wskazuje cechy stylu romantycznego na przykładach, • wyjaśnia, czym są spowodowane różnice w języku polskim, • charakteryzuje styl literatury pozytywistycznej na przykładach, • prezentuje na przykładach sposób eksponowania sfery uczuciowej w literaturze Młodej Polski, • wyjaśnia na przykładach sposób zastosowania technik naturalistycznej i impresjonistycznej w literaturze, • opisuje wybrane formy wypowiedzi ustnej, • wypowiada się na temat wybranych form komunikatów pisemnych, • wymienia elementy wpływające na kulturę języka, • dostrzega różnorodność i niejednoznaczność wypowiedzi, • analizuje wybrane utwory pod kątem stylu właściwego dla romantyzmu, pozytywizmu, • przygotowuje przykładową formę wypowiedzi ustnej zgodnie z zasadami tworzenia poprawnego komunikatu językowego.
bardzo dobry	<p>jw. a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia termin <i>tabu językowe</i> i ilustruje go przykładami, • tłumaczy zależność pomiędzy stylem romantycznym a obrazem świata, który on odzwierciedla, • wyjaśnia, w jaki sposób styl literatury pozytywistycznej odzwierciedla światopogląd epoki,

	<ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ wieloznaczności na jakość komunikatu, • omawia techniki wprowadzania muzyczności do literatury na wybranych przykładach, • analizuje język współczesny pod kątem mody językowej, • omawia elementy wpływające na kulturę języka, • rozumie różnorodność i niejednoznaczność wypowiedzi, potrafi ją wskazać i uzasadnić, • omawia styl danego autora romantycznego, pozytywistycznego, • potrafi przygotować przykładową formę wypowiedzi pisemnej zgodnie z zasadami tworzenia poprawnego komunikatu językowego.
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje funkcje języka nieuwzględnione przez Jakobsona, • omawia funkcję perswazyjną w wybranym przekazie reklamowym, • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania, • przekształca komunikat wieloznaczny na jednoznaczny, • ocenia błędy językowe dostrzeżone w języku rówieśników, • porównuje i charakteryzuje style wybranych autorów z różnych epok, • analizuje kulturę języka swojego otoczenia, a także różnorodnych wypowiedzi.

Klasa III

MŁODA POLSKA

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa ramy czasowe epoki i wyjaśnia pochodzenie nazwy, • wyjaśnia pojęcia: dekadentyzm, fin de siècle, katastrofizm, modernizm, symbolizm, sztuka dla sztuki, estetyzm, neoromantyzm, secesja, synestezja, hedonizm, nirwana, naturalizm, impresjonizm, ekspresjonizm, filister, chłopomania, manifest literacki, • zna treść i omawia problematykę lektur: „Wesele”, „Chłopi” (tom I – <i>Jesień</i>), „Rozdziobią nas kruki, wrony...”, „Ludzie bezdomni”, „Moralność pani Dulskiej”, „Noc listopadowa”, • omawia problematykę wierszy Przerwy-Tetmajera, Kasprowicza, Staffa, • charakteryzuje postawę dekadencją, • rozpoznaje i nazywa środki stylistyczne w wierszach, • omawia genezę „Wesela”, • rozróżnia sceny realistyczne i fantastyczne, • określa wątki tekstów literackich, • opisuje elementy świata przedstawionego w utworach, • odtwarza losy bohaterów, • streszcza utwory, • wskazuje teksty kultury nawiązujące do Młodej Polski, • zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyróżniki światopoglądowe Młodej Polski, • ustala źródła niepokoju ludzi końca wieku,

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia czasopiśmiennictwo epoki, • wyjaśnia pojęcia: cyganeria artystyczna, parnasizm, • charakteryzuje podmiot liryczny i adresata wiersza, • ustala temat wiersza, • omawia sytuację liryczną, • omawia kompozycję utworu, • zna systemy wersyfikacyjne wiersza polskiego, • wskazuje prototypy postaci „Wesela”, • ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, • charakteryzuje bohaterów, • charakteryzuje środowisko społeczne bohaterów literackich, • przedstawia ocenę społeczeństwa, • posługuje się cytatami w funkcji argumentacyjnej, • odróżnia temat dzieła od jego idei, • wskazuje różne typy narracji, • wymienia różne konteksty, • omawia sposób prezentacji zjawiska chłopomanii w utworach literackich, • odnajduje w utworach elementy impresjonizmu, naturalizmu, symbolizmu, ekspresjonizmu, • analizuje teksty kultury nawiązujące do Młodej Polski, • wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • omawia motyw walki narodowyzwoleniczej w „Nocy listopadowej”, • omawia świat przedstawiony „Ludzi bezdomnych”, • wskazuje elementy tragiczne i komiczne w utworze G. Zapolskiej.
dobry	<p>jw., a ponadto;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia filozofię epoki, • interpretuje poziom metaforyczny utworu literackiego, • objaśnia funkcje scenografii w „Weselu”, • określa funkcje elementów malarskich i muzycznych w utworach literackich, • interpretuje symbolikę utworów literackich, • określa celowość zastosowania określonej struktury tekstu literackiego, • ustala funkcję rekwizytu w tekście literackim, • dokonuje analizy logicznej argumentów użytych w tekście, • klasyfikuje bohaterów ze względu na ich system wartości, • interpretuje zakończenie utworu, • ustala i ocenia motywy postępowania bohaterów, odtwarza świat ich wartości, • analizuje wpływ sytuacji społecznej i politycznej na losy bohaterów, • charakteryzuje bohatera w kontekście filozoficznym i historycznym, • dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów, • omawia procesy społeczne opisane w utworze, • interpretuje tytuły utworów literackich w kontekście ich treści, • określa kompetencje narratora, • formułuje wnioski na temat postaw społecznych bohaterów, • porównuje opisy wsi w różnych tekstach, • rozpoznaje i interpretuje sceny o charakterze metaforycznym, • ustala wpływ kompozycji otwartej na wymowę utworu, • dowodzi mityzacji świata przedstawionego, • wyjaśnia, na czym polega mityzacja w „Chłopach”,

	<ul style="list-style-type: none"> • udowadnia epopeiczność „Chłopów”, • interpretuje teksty kultury nawiązujące do Młodej Polski, • wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • interpretuje i porównuje postawy bohaterów „Nocy listopadowej”, „Moralności pani Dulskiej” i „Ludzi bezdomnych”, • omawia symbolikę „Ludzi bezdomnych”, • określa rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje relacje między różnymi grupami społecznymi, • analizuje w tekście wyznaczniki postawy katastroficznej, • określa funkcję środków stylistycznych, • omawia świat wartości w utworach lirycznych, • wykorzystuje kontekst filozoficzny do interpretacji utworu, • rozpoznaje różne konwencje literackie w tekście, • rozpoznaje aluzje literackie i historyczne w tekście, • omawia krytykę literacką epoki, • określa wpływ determinizmu biologicznego, społecznego i ekonomicznego na losy bohaterów, • analizuje narrację i typ narratora, • omawia funkcje retrospekcji, • omawia funkcje powracających motywów, odczytuje ich metaforyczny sens, • rozpoznaje i omawia procesy społeczne ukazane w tekstach literackich, • wyjaśnia różnicę między bohaterem stypizowanym a zindywidualizowanym, • charakteryzuje młodopolskiego artystę na podstawie różnych tekstów, • wyjaśnia koncepcję „teatru ogromnego”, • omawia relacje między narratorem a światem przedstawionym, • omawia zabiegi artystyczne służące ukazaniu wsi jako swoistego mikroświata, • analizuje elementy typowe powieści społecznej, • interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do Młodej Polski, • swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • interpretuje poszczególne sceny i ich funkcje w „Nocy listopadowej”, „Moralności pani Dulskiej”, „Ludziach bezdomnych”,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia opozycję artysta - filister, • charakteryzuje bohaterów na podstawie języka, którym się posługują, • udowadnia kompilacyjny charakter utworu, • porównuje teksty literackie i filozoficzne, • przedstawia spory wokół zadań i granic sztuki w Młodej Polsce, • określa formę i rolę didaskaliów w utworze, • określa relację między estetyką i etyką, pięknem i dobrem, analizując postawy bohaterów, • wymienia i opisuje mity narodowe oraz wyjaśnia mechanizm i przyczyny ich kompromitacji, • porównuje teksty kultury nawiązujące do Młodej Polski, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, • dokonuje analizy wybranych obrazów w kontekście epoki, • omawia przykłady realizacji w utworach z epoki młodopolskiej idei syntezy

	<p>sztuk,</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje charakterystyczne dla utworów Żeromskiego, Wyspiańskiego, Zapolskiej motywy oraz ich wpływ na literaturę.
--	---

DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: awangarda, surrealizm, dadaizm, kubizm, futurizm, katastrofizm, ekspresjonizm, psychoanaliza, behawioryzm, manifest literacki, groteska, • zna treść i omawia problematykę lektur: „Przedwiośnie”, „Granica”, „Ferdynand” (fragmenty), „Sklepy cynamonowe” (wybrane opowiadania), „Proces” (fragmenty), „Szewcy”, „Mistrz i Małgorzata”, • zna i omawia problematykę wierszy Leśmiana, Tuwima, Lechonia, Pawlikowskiej - Jasnorzewskiej, Iłakowiczówny, Przybosa, Czechowicza, • rozpoznaje i nazywa środki stylistyczne w wierszach, • określa wątki tekstów literackich, • opisuje elementy świata przedstawionego w utworach, • odtwarza losy bohaterów, • streszcza utwory, • omawia genezę utworów, • wskazuje teksty kultury nawiązujące do dwudziestolecia międzywojennego, • zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • odtwarza losy bohaterów, • rozdziela sceny realistyczne i fantastyczne, • wyjaśnia pojęcia: czysta forma, parabola,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyróżniki światopoglądowe dwudziestolecia międzywojennego, • ustala źródła niepokoju ludzi w latach trzydziestych XX wieku, • omawia czasopiśmiennictwo epoki, • charakteryzuje podmiot liryczny i adresata wiersza, • ustala temat wiersza, • omawia sytuację liryczną, • omawia kompozycję utworu, • omawia systemy wersyfikacyjne wiersza polskiego (sylabotoniczny, toniczny, wolny), • ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, • charakteryzuje bohaterów, • charakteryzuje środowisko społeczne, • przedstawia ocenę społeczeństwa, • posługuje się cytatami w funkcji argumentacyjnej, • odróżnia temat od idei, • wskazuje słowa-klucze w tekście literackim, • wskazuje różne typy narracji, • odnajduje w utworach elementy awangardowe, ekspresjonistyczne, ludowe, satyryczne i katastroficzne, • wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy futurizm i wymienia przedstawicieli

	<p>tego ruchu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna założenia i postulaty ruchu futurystycznego, • wymienia założenia programowe i przedstawicieli Awangardy Krakowskiej, • zna i rozumie pojęcie programowe 3M, • wymienia najważniejsze założenia Skamandra, jego skład oraz wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy grupy, • potrafi wymienić grupę twórców związanych ze Skamandrem, • wyjaśnia pojęcia: kabaret i cyganeria artystyczna, • rozpoznaje utwory programowe, • omawia wyznaczniki groteski i paraboli w utworze, • analizuje teksty kultury nawiązujące do dwudziestolecia międzywojennego, • wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • wyjaśnia pojęcie: poetyka absurdu, • charakteryzuje bohaterów jako jednostki wyalienowane ze społeczeństwa, • omawia elementy konkretne i metaforyczne w konstrukcji losu bohatera, • omawia sposób prezentowania systemu totalitarnego w „Mistrzu i Małgorzacie”,
dobry	<p>jw., a ponadto;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia filozofię epoki, • wskazuje rolę i miejsce poety w społeczeństwie, • zna i rozumie pojęcie grupa nieprogramowa, • rozpoznaje najważniejsze gatunki kabaretowe, • interpretuje poziom metaforyczny utworu literackiego, • określa rolę pointy w wierszu, • interpretuje symbolikę utworów literackich, • określa celowość zastosowania określonej struktury tekstu literackiego, • ustala funkcję słów-kluczy w tekście literackim, • dokonuje analizy logicznej argumentów użytych w tekście, • klasyfikuje bohaterów ze względu na ich system wartości, • interpretuje zakończenie utworu, • ustala i ocenia motywy postępowania bohaterów, odtwarza świat ich wartości, • analizuje wpływ sytuacji społecznej i politycznej na losy bohaterów, • charakteryzuje bohatera w kontekście filozoficznym i historycznym, • dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów, • omawia procesy społeczne opisane w utworze, • interpretuje tytuł powieści w kontekście treści i kompozycji utworu, • ustala elementy kompozycyjne powieści, • omawia koncepcję formy w powieści Gombrowicza, • określa kompetencje narratora, • formułuje wnioski na temat postaw społecznych bohaterów, • porównuje opisy miast w różnych tekstach, • porównuje opisy wsi w różnych tekstach, • omawia sposób funkcjonowania motywu dworku w literaturze międzywojnia, • rozpoznaje i interpretuje sceny o charakterze metaforycznym, • ustala wpływ kompozycji otwartej na wymowę utworu, • interpretuje teksty kultury nawiązujące do dwudziestolecia międzywojennego, • wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,

	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie utworów literackich charakteryzuje obraz życia indywidualnego i społecznego w dobie przemian cywilizacyjnych i kulturowych, • interpretuje „Proces” F. Kafki jako utwór o mechanizmach totalitaryzmu, • omawia sposób funkcjonowania motywu rewolucji w „Szewcach”, • omawia sposób funkcjonowania motywu szatana w „Mistrzu i Małgorzacie”,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje relacje między różnymi grupami społecznymi, • analizuje w tekście wyznaczniki postawy katastroficznej, • określa funkcję środków stylistycznych, • omawia świat wartości w utworach lirycznych, • wykorzystuje kontekst filozoficzny do interpretacji utworu, • rozpoznaje różne konwencje literackie w tekście, • rozpoznaje aluzje literackie i historyczne w tekście, • omawia krytykę literacką epoki, • określa wpływ determinizmu biologicznego, społecznego i ekonomicznego na losy bohaterów, • analizuje narrację i typ narratora, • omawia funkcje retrospekcji, • omawia funkcje powracających motywów, odczytuje ich metaforyczny sens, • rozpoznaje i omawia procesy społeczne ukazane w tekstach literackich, • wyjaśnia różnicę między bohaterem stypizowanym a zindywidualizowanym, • omawia relacje między narratorem a światem przedstawionym, • analizuje elementy typowe powieści społecznej, • na podstawie „Ferdynand” omawia wpływ formy na człowieka i relacje społeczne, • omawia związek kompozycji z treścią utworu, • wymienia najważniejsze założenia ideowe grup literackich, • charakteryzuje język poezji Skamandrytów, • interpretuje teksty kabaretowe, • interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do dwudziestolecia międzywojennego, • swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • interpretuje „Proces” Kafki jako parabolę, • interpretuje życie Józefa K. jako figurę ludzkiej egzystencji w kontekście filozofii epoki, • omawia wpływ systemu totalitarnego na sposób funkcjonowania motywu szatana w „Mistrzu i Małgorzacie”, • omawia sposób funkcjonowania teorii czystej formy w „Szewcach”, • omawia sposób wykorzystania psychoanalizy w utworach literackich,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów na podstawie języka, którym się posługują, • udowadnia kompilacyjny charakter utworu, • porównuje teksty literackie i filozoficzne, • analizując postawy bohaterów, określa relację między estetyką i etyką, • określa związki Skamandrytów z tradycją, • omawia nowatorskie cechy poetyki ugrupowań literackich dwudziestolecia międzywojennego,

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia tradycję kabaretu w Polsce, • analizuje prozodyczne ukształtowanie tekstu, • omawia związki między prozodią a tematyką tekstu literackiego, • porównuje koncepcje poetyckie, • wskazuje i omawia w tekstach literackich nawiązania do tradycji filozoficznej, • omawia różnice między tradycyjną a awangardową formą powieści, • określa związki utworów z biografią pisarza, • porównuje teksty kultury nawiązujące do dwudziestolecia międzywojennego, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, • na podstawie omawianych utworów literackich charakteryzuje koncepcję świata jako koszmaru sennego i absurdu, • omawia tendencje w rozwoju teatru i dramatu w dwudziestoleciu międzywojennym, • omawia formę i funkcję didaskaliów w „Szewcach”, • omawia sposób funkcjonowania Heglowskiej wizji dziejów w „Szewcach” Witkacego.
--	--

OKRES WOJNY I OKUPACJI

<p>dopuszczający</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: literatura faktu, behawioryzm, pokolenie apokalipsy spełnionej, Kolumbowie, tragizm generacji, totalitaryzm, łagier (GUŁAG), NKWD, człowiek zlagrowany, ŻOB, holocaust, katastrofizm, nihilizm, reportaż, • omawia główne wydarzenia związane z II wojną światową, • zna treść i omawia problematykę lektur: „Pożegnanie z Marią”, „Ludzie, którzy szli”, „Inny świat”, „Zdążyć przed Panem Bogiem”, „Przy torze kolejowym” (z tomu „Medaliony”) • zna i omawia problematykę wierszy Baczyńskiego, Gajcego, • rozpoznaje i nazywa środki stylistyczne w wierszach, • określa wątki tekstów literackich, • opisuje elementy świata przedstawionego w utworach, • prezentuje obrazy rzeczywistości okupacyjnej, • opisuje życie w getcie żydowskim, łagrach i lagrach, • odtwarza losy bohaterów, • streszcza utwory, • omawia genezę utworów, • omawia dylematy etyczne bohaterów w czasie wojny, • omawia na podstawie utworu zachowania społeczności w czasie zagrożenia, • wskazuje teksty kultury nawiązujące do okresu wojny, • zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
<p>dostateczny</p>	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia życie kulturalne w warunkach konspiracji, • charakteryzuje podmiot liryczny i adresata wiersza, • ustala temat wiersza, • omawia sytuację liryczną, • omawia kompozycję utworu, • omawia systemy wersyfikacyjne wiersza polskiego,

	<ul style="list-style-type: none"> • ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, • charakteryzuje bohaterów, • przedstawia ocenę osób przebywających w obozie koncentracyjnym, łagrze, getcie, • posługuje się cytatami w funkcji argumentacyjnej, • odróżnia temat od idei, • wskazuje różne typy narracji, • omawia technikę reporterską w „Zdążyć przed Panem Bogiem”, • omawia cechy literatury faktu, • określa związki utworu z biografią pisarza, • omawia dwa wymiary przeżywania wojny – indywidualny i zbiorowy, • analizuje teksty kultury nawiązujące do okresu wojny, • wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje poziom metaforyczny utworu literackiego, • określa rolę pointy w wierszu, • interpretuje symbolikę utworów literackich, • określa celowość zastosowania określonej struktury tekstu literackiego, • ustala funkcję słów-kluczy w tekście literackim, • dokonuje analizy logicznej argumentów użytych w tekście, • klasyfikuje bohaterów ze względu na ich system wartości, • interpretuje zakończenie utworu, • ustala i ocenia motywy postępowania bohaterów, odtwarza świat ich wartości, • analizuje wpływ sytuacji społecznej i politycznej na losy bohaterów, • charakteryzuje bohatera w kontekście filozoficznym i historycznym, • dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów, • omawia procesy społeczne i historyczne opisane w utworze, • interpretuje tytuł utworu w kontekście treści i kompozycji utworu, • ustala elementy kompozycyjne utworu, • określa kompetencje narratora, • formułuje wnioski na temat postaw społecznych bohaterów, • rozpoznaje i interpretuje sceny o charakterze metaforycznym i symbolicznym, • omawia zjawisko deheroizacji przedstawianego w utworach świata, • porównuje typy obrazowania poetyckiego w wierszach, • przedstawia tradycje literackie, do których nawiązują twórcy omawianych utworów, • omawia środki językowe decydujące o indywidualizmie i emocjonalizmie wypowiedzi, • omawia zjawisko reifikacji w utworach, • interpretuje teksty kultury nawiązujące do okresu wojny, • wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje relacje między przedstawianymi w utworach grupami ludzi, • analizuje w tekście wyznaczniki postawy katastroficznej, • określa funkcję środków stylistycznych, • omawia świat wartości w utworach lirycznych, • wykorzystuje kontekst filozoficzny do interpretacji utworu,

	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje różne konwencje literackie w tekście, • rozpoznaje aluzje literackie i historyczne w tekście, • analizuje narrację i typ narratora, • omawia funkcje powracających motywów, odczytuje ich metaforyczny sens, • rozpoznaje i omawia procesy społeczne, kulturowe, historyczne, polityczne ukazane w tekstach literackich, • wyjaśnia różnicę między bohaterem stypizowanym a zindywidualizowanym, • omawia relacje między narratorem a światem przedstawionym, • omawia związek kompozycji z treścią utworu, • charakteryzuje język poezji Baczyńskiego, Gajcego, • omawia związki twórczości Baczyńskiego z tradycją romantyczną, • omawia wykorzystaną w tekście technikę behawiorystyczną, • omawia, w jaki sposób Borowski zestawia i ocenia kulturę śródziemnomorską i faszyzm, • omawia obiektywizację przekazu, • interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do okresu wojny, • swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów na podstawie języka, którym się posługują, • udowadnia kompilacyjny charakter utworu, • omawia wpływ konwencji literackiej na sposób ukazywania bohaterów i świata, • porównuje teksty literackie i filozoficzne, • analizując postawy bohaterów, określa relację między estetyką i etyką, pięknem i dobrem, • określa związki utworów Baczyńskiego, Borowskiego, Krall i Herlinga-Grudzińskiego z tradycją i historią, • omawia nowatorstwo poetyki Baczyńskiego, • analizuje prozodyczne ukształtowanie tekstu, • omawia związek między prozodią a tematyką tekstu literackiego, • porównuje koncepcje poetyckie, • porównuje teksty kultury nawiązujące do okresu wojny, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, • wskazuje i omawia w tekstach literackich nawiązania do tradycji filozoficznej.

NAUKA O JĘZYKU

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe pojęcia z zakresu fleksji, leksyki, frazeologii i słowotwórstwa (koniugacja, deklinacja, synonimy, antonimy, eufemizmy, wulgaryzmy, obscenizmy, zdrobnienia, zgrubienia, fraza, zwrot, wyrażenie); • zna znaczenie pojęć ironia, autoironia, satyra, sarkazm; • systematycznie bogaci swoje słownictwo. • dostrzega odcienie znaczeniowe w grupie synonimów, • podaje zasady tworzenia poprawnego komunikatu językowego, • wymienia cechy stylu modernistycznego, • omawia wybrane zasady tworzenia poprawnego komunikatu językowego
---------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje normę językową, wymienia kryteria poprawności językowej, prezentuje podział i funkcje innowacji językowych, definiuje modę językową, • prezentuje klasyfikację błędów językowych, wymienia typy błędów.
dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • jw., a ponadto: • wyjaśnia podstawowe zjawiska językowe z zakresu fleksji, leksyki, frazeologii i słowotwórstwa, potrafi zilustrować je konkretnymi przykładami z języka codziennego oraz literackiego • potrafi rozpoznać ironię, autoironię, satyrę, sarkazm w języku potocznym i literackim; • świadomie bogaci swoje słownictwo i sprawnie je wykorzystuje w budowaniu aktów mowy. • dobiera właściwy wyraz do konkretnej sytuacji komunikacyjnej, • omawia specyfikę wypowiedzi ustnej i wymieni jej formy, • przedstawia specyfikę wypowiedzi pisemnej, • charakteryzuje wybrane cechy stylu modernistycznego, XX-lecia międzywojennego, okresu wojny i okupacji, • przedstawia na wybranych przez siebie przykładach specyfikę form wypowiedzi ustnych i pisemnych, • wskazuje różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową, wskazuje wyrazy zgodne z normą językową • przedstawia podział błędów językowych ze względu na obszary języka, prezentuje przyczyny powstawania błędów językowych, wskazuje błędy językowe w tekście.
dobry	<ul style="list-style-type: none"> • jw., a ponadto: • dostrzega zależności między poszczególnymi elementami językowymi; • wskazuje i wyjaśnia znaczenie poszczególnych elementów językowych w tekście literackim • wykorzystuje poszczególne elementy językowe w interpretacji tekstów literackich; • wyjaśnia znaczenie ironii, autoironii, sarkazmu w tekście literackim; • zdobytą wiedzę językową wykorzystuje do konstruowania swoich wypowiedzi - ustnych i pisemnych. • wyjaśnia, czym są spowodowane różnice w języku polskim, • prezentuje na przykładach sposób eksponowania sfery uczuciowej w literaturze Młodej Polski, XX-lecia międzywojennego, okresu wojny i okupacji, • prezentuje etymologię wybranych słów utworu, • wyjaśnia na przykładach sposób zastosowania technik naturalistycznej i impresjonistycznej w literaturze, • opisuje wybrane formy wypowiedzi ustnej, • wypowiada się na temat wybranych form komunikatów pisemnych, • wymienia elementy wpływające na kulturę języka, • analizuje wybrane utwory pod kątem stylu właściwego dla modernizmu, • przygotowuje przykładową formę wypowiedzi ustnej zgodnie z zasadami tworzenia poprawnego komunikatu językowego, • wyjaśnia zmiany zachodzące w normie językowej; ocenia wskazane elementy pod kątem poprawności językowej, • nazywa błędy językowe znalezione w tekście i wyjaśnia, na czym one polegają.
bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • jw. a ponadto: • sprawnie korzysta z poszczególnych elementów językowych;

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ich funkcje w tekstach literackich; • funkcjonalnie wykorzystuje zdobytą wiedzę językową w konstruowaniu własnych wypowiedzi; • sprawnie posługuje się językiem. • określa wpływ wieloznaczności na jakość komunikatu, • omawia techniki wprowadzania muzyczności do literatury na wybranych przykładach, • analizuje język współczesny pod kątem mody językowej, • omawia elementy wpływające na kulturę języka, • omawia styl danego autora modernistycznego, z XX-lecia międzywojennego, okresu wojny i okupacji, • potrafi przygotować przykładową formę wypowiedzi pisemnej zgodnie z zasadami tworzenia poprawnego komunikatu językowego, • odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego, • poprawia błędy językowe.
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jest sprawnym, świadomym i odpowiedzialnym użytkownikiem języka; • poszczególne elementy językowe wykorzystuje w języku codziennym, • potrafi twórczo wykorzystywać nowo poznane słowa i przekształcać je w konkretnym celu. • przywołuje szerokie konteksty i nawiązania, • przekształca komunikat wieloznaczny na jednoznaczny, • ocenia błędy językowe dostrzeżone w języku rówieśników • odnajduje przykłady innowacji językowych w języku mediów, • porównuje styl wybranych autorów modernistycznych, z XX-lecia międzywojennego, okresu wojny i okupacji, • analizuje kulturę języka swojego otoczenia.

Klasa IV

LITERATURA WSPÓŁCZESNA

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: socrealizm, literatura obiegu bezdebitowego, literatura emigracyjna, kultura masowa, postmodernizm, literatura małych ojczyzn, literatura utraconych ojczyzn, Nowa Fala, poezja lingwistyczna, nowomowa, turpizm, poezja rupieci, parabola, egzystencjalizm, oniryzm, teatr absurdu, klasycyzm, etyka heroiczna, groteska, personalizm, stylistyka codzienności, reportaż, esej, • omawia ważne wydarzenia związane z okresem powojennym i ich wpływ na literaturę, • zna treść i omawia problematykę lektur: „Tango”, „Dżuma”, „Wieża”, „Rok 1984”, „Droga donikąd” (fragmenty), „Raport o stanie wojennym” (wybrane opowiadanie), „Górą „Edek”, „Katedra”, „Madame”, „Miejsce”, „Profesor Andrews w Warszawie”, „Podróże z Herodotem” (fragmenty), „Mała apokalipsa”, wybrane opowiadanie Borgesa, „Antygona w Nowym Jorku”, „Kartoteka”, wybrane opowiadanie Mrożka, wybrane opowiadanie Iwaszkiewicza, po jednym eseju Jerzego Stempowskiego, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Zbigniewa Herberta, Zygmunta Kubiaka, Jarosława Marka Rymkiewicza, • zna i omawia problematykę wierszy Białoszewskiego, Różewicza, Miłosza,
----------------------	--

	<p>Herberta, Barańczaka, Balińskiego, Wierzyńskiego, Szymborskiej, Rymkiewicza, Poświatowskiej, Polkowskiego, Wencla, Grochowiaka,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i omawia problematykę wybranych utworów okresu stanu wojennego, • zna i omawia problematykę powojennej piosenki literackiej – wybrane utwory Ewy Demarczyk, Jacka Kaczmarskiego, Agnieszki Osieckiej, Wojciecha Młynarskiego oraz wybrane teksty Kabaretu Starszych Panów, • rozpoznaje i nazywa środki stylistyczne w wierszach, • określa wątki tekstów literackich, • opisuje elementy świata przedstawionego w utworach, • odtwarza losy bohaterów, • streszcza utwory, • omawia na podstawie utworów zachowania społeczności w czasie zagrożenia, • podaje cechy dramatu współczesnego, • wskazuje teksty kultury nawiązujące do utworów współczesnych, • zna podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny i adresata wiersza, • ustala temat wiersza, • omawia sytuację liryczną, • omawia kompozycję utworu, • ustala hierarchię wartości bohatera literackiego, • charakteryzuje bohaterów, • posługuje się cytatami w funkcji argumentacyjnej, • odróżnia temat od idei, • wskazuje różne typy narracji, • określa związki utworu z biografią pisarza, • charakteryzuje istotę konfliktu pokoleń w utworach, • omawia twórczość poetów Nowej Fali, • zna systemy wersyfikacyjne wiersza polskiego, • odczytuje treści dosłowne i metaforyczne utworów, • wymienia cechy twórczości Miłosa, • wymienia cechy twórczości Różewicza, • omawia pojęcia: humanizm i klasycyzm w kontekście poezji Herberta, • omawia zjawisko zabawy językiem w twórczości Barańczaka, • prezentuje liryczny dystans w twórczości Szymborskiej, • wymienia cechy poezji Białoszewskiego, • omawia cechy dramatu współczesnego, • wyjaśnia paraboliczny sens utworów, • określa rolę humoru i ironii w tekstach, • analizuje fragmenty tekstu, odczytuje sens akapitu i całości rozdziałów, • analizuje teksty kultury nawiązujące do utworów współczesnych, • wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • charakteryzuje sytuację i poglądy bohaterów utworów, • wymienia cechy eseistyki Jerzego Stempowskiego, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Zbigniewa Herberta, Zygmunta Kubiaka, Jarosława Marka Rymkiewicza, • wskazuje symbolikę, ironię, groteskę, parabolę w utworach z poziomu rozszerzonego,

dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia działalność środowisk artystycznych i kulturowych w kraju i na emigracji, • omawia piśmiennictwo krajowe i emigracyjne, • interpretuje poziom metaforyczny utworu literackiego, • określa rolę pointy w wierszu, • interpretuje symbolikę utworów literackich, • określa celowość zastosowania określonej struktury tekstu literackiego, • ustala funkcję słów-kluczy w tekście literackim, • dokonuje analizy logicznej argumentów użytych w tekście, • klasyfikuje bohaterów ze względu na ich system wartości, • interpretuje zakończenie utworu, • interpretuje sceny kluczowe, • ustala i ocenia motywy postępowania bohaterów, odtwarza świat ich wartości, • analizuje wpływ sytuacji społecznej i politycznej na losy bohaterów, • charakteryzuje bohatera w kontekście filozoficznym i historycznym, • dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów, • omawia procesy społeczne i historyczne opisane w utworze, • interpretuje tytuł utworu w kontekście treści i kompozycji utworu, • ustala elementy kompozycyjne utworu, • określa kompetencje narratora, • formułuje wnioski na temat postaw społecznych bohaterów, • rozpoznaje i interpretuje sceny o charakterze metaforycznym i symbolicznym, • omawia zjawisko deheroizacji przedstawianego w utworach świata, • porównuje typy obrazowania poetyckiego w wierszach, • przedstawia tradycje literackie, do których nawiązują twórcy omawianych utworów, • omawia środki językowe decydujące o indywidualizmie i emocjonalizmie wypowiedzi, • omawia zjawisko reifikacji w utworach, • omawia rolę poety i poezji w liryce współczesnej, • interpretuje poezję współczesną jako komentarz do dziejów kultury XX wieku, • wskazuje i omawia źródła inspiracji poetyckiej współczesnych poetów polskich, • omawia, w jaki sposób zastosowanie parodii i groteski wpływa na deformację świata w literaturze, • omawia sposób ukazywania rewolucji artystycznej, kulturowej, obyczajowej, społecznej i politycznej w utworach literackich, • omawia sposób ukazywania konfliktu pokoleń i buntu, • omawia sposób funkcjonowania egzystencjalizmu w „Dżumie”, • interpretuje teksty kultury nawiązujące do utworów współczesnych, • odnajduje konteksty filozoficzne, kulturowe, historyczne, polityczne w utworach, • wykorzystuje w interpretacji podstawowe pojęcia związane z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • interpretuje eseje Jerzego Stempowskiego, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Zbigniewa Herberta, Zygmunta Kubiaka, Jarosława Marka Rymkiewicza, • odczytuje symbolikę, ironię, groteskę, paraboliczność i ich funkcje w utworach z poziomu rozszerzonego,
bardzo dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje relacje między przedstawianymi w utworach grupami ludzi, • analizuje w tekście wyznaczniki postawy katastroficznej,

	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję środków stylistycznych, • omawia świat wartości prezentowany w utworach lirycznych, • wykorzystuje kontekst filozoficzny, biograficzny, historyczny, polityczny, kulturowy do interpretacji utworu, • rozpoznaje różne konwencje literackie w tekście, • rozpoznaje aluzje literackie i historyczne w tekście, omawia ich funkcje, • analizuje narrację i typ narratora, • omawia funkcje powracających motywów, odczytuje ich metaforyczny sens, • rozpoznaje i omawia procesy społeczne, kulturowe, historyczne, polityczne ukazane w tekstach literackich, • wyjaśnia różnicę między bohaterem stypizowanym a zindywidualizowanym, • omawia relacje między narratorem a światem przedstawionym, • omawia związek kompozycji z treścią utworu, • określa funkcje języka propagandy, • charakteryzuje język poezji poszczególnych autorów współczesnych, • omawia zjawisko reinterpretacji w utworach literackich, • omawia związki poezji z innymi dziedzinami sztuki, • interpretuje wersyfikację utworów lirycznych, • opisuje emocjonalne i duchowe przeżycia podmiotu lirycznego, • omawia środki służące deformacji świata w utworach, • interpretuje symboliczną wymowę motywów obecnych w utworach, • interpretuje dramat współczesny na tle tradycji literackiej, • interpretuje intertekstualnie teksty kultury nawiązujące do utworów współczesnych, • swobodnie korzysta w odpowiednich kontekstach z podstawowych pojęć związanych z językiem filmu i teatru, dziełem malarskim, rzeźbą i architekturą, • odnajduje konteksty filozoficzne, kulturowe, historyczne, polityczne i omawia ich funkcje w utworach z poziomu rozszerzonego, • określa funkcje zabiegów językowych zastosowanych w utworach z poziomu rozszerzonego,
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów na podstawie języka, którym się posługują, • udowadnia kompilacyjny charakter utworu, • porównuje teksty literackie i filozoficzne, • analizując postawy bohaterów, określa relację między estetyką i etyką, pięknem i dobrem, • analizuje prozodyczne ukształtowanie tekstu, • omawia i porównuje klasycyzm utworów Herberta, Miłosza, • omawia związek między prozodią a tematyką tekstu literackiego, • porównuje różne koncepcje poetyckie, • wskazuje i omawia w tekstach literackich nawiązania do filozofii, • omawia sposób przeprowadzania rozrachunku z mitami narodowymi i kulturowymi w polskiej literaturze współczesnej, • porównuje teksty kultury nawiązujące do utworów współczesnych, korzystając z odpowiedniego aparatu pojęciowego, • omawia cechy teatru eksperymentalnego, • interpretuje charakterystyczne dla utworów współczesnych (poetyckich, epickich, eseistycznych, publicystycznych) motywy, zabiegi językowe i kompozycyjne oraz ich wpływ na kulturę.

NAUKA O JĘZYKU

dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa cel reklamy i wymienia jej formy, • wymienia techniki perswazyjne, stosowane w reklamie; • definiuje nowomowę, • wymienia podstawowe właściwości nowomowy, • wymienia zabiegi językowe, występujące w nowomowie,
dostateczny	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia podstawowe zjawiska językowe z zakresu fleksji, leksyki, frazeologii i słowotwórstwa, potrafi zilustrować je konkretnymi przykładami z języka codziennego oraz literackiego • wskazuje charakterystyczne cechy języka reklamy; • prezentuje techniki tworzenia sloganów; • rozpoznaje argumenty retoryczne, stosowane w tekście reklamowym; • wskazuje techniki manipulacyjne, stosowane w reklamie. • wskazuje literackie pochodzenie terminu „nowomowa”, • wskazuje właściwości nowomowy w podanych tekstach, • rozpoznaje językowe cechy nowomowy w podanych przykładach • charakteryzuje wybrane cechy stylu literatury współczesnej,
dobry	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zależności między poszczególnymi elementami językowymi; • rozpoznaje techniki perswazyjne w reklamie; • prezentuje i omawia obraz świata, przedstawiony w reklamie; • rozpoznaje manipulację w tekstach reklamowych; • rozpoznaje ukryte treści reklamowe; • wyjaśnia, na czym polegają językowe cechy nowomowy w podanych przykładach; • omawia funkcję sloganów; • analizuje wybrane utwory współczesne pod kątem stylu;
bardzo dobry	<p>jw. a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawnie korzysta z różnych elementów językowych; • analizuje język wybranych reklam; • wypowiada się na temat etycznego wymiaru reklamy; • wyjaśnia ich funkcje w tekstach literackich; • funkcjonalnie wykorzystuje zdobytą wiedzę językową w konstruowaniu własnych wypowiedzi; • uzasadnia, że podany tekst został napisany językiem nowomowy; • omawia styl danego autora współczesnego;
celujący	<p>jw., a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy funkcjonalny slogan reklamowy.

2. Formy aktywności ucznia podlegające ocenie wraz z przypisanymi im wielkościami wagowymi i kolorami

FORMA AKTYWNOŚCI	ILOŚĆ W OKRESIE	WAGA
Praca klasowa	0 – 2	5-7
Sprawdzian/test	1 – 7	5-6

Kartkówka	0 – 10	3-4
Odpowiedź ustna	0 – 2	3-4
Czytanie ze zrozumieniem	0 – 2	3-5
Recytacja	0 – 1	2
Pisemna praca domowa	0 – 3	2-4
Aktywność na lekcji	–	4
Dyktando	0 – 1	3
Prezentacja, referat, grupowe lub indywidualne przygotowanie projektu	0 – 1	2-3
Praca w grupach	0 - 8	2-4
Udział w szkolnych konkursach przedmiotowych	–	3
Udział w pozaszkolnych konkursach przedmiotowych	–	4
Inne aktywności zaproponowane przez nauczyciela lub ucznia	0 – 3	1-6

3. Kryteria i zasady oceniania wiadomości i umiejętności

a) Prace klasowe (w tym praca klasowa typu maturalnego), sprawdziany/testy, kartkówki, czytanie ze zrozumieniem i pisemne prace domowe oceniane są wg skali procentowej zawartej w SOW.

b) Odpowiedzi ustne, opracowanie referatu, prezentacji, projektu na zadany temat oceniane są wg następujących zasad:

Ocena	Uczeń
ndst (1)	<ul style="list-style-type: none"> ● brak odpowiedzi; ● odpowiedź nie na temat; ● niepełna odpowiedź; ● wypowiedź nielogiczna; ● kłopoty z wysłowieniem się; ● nieprzestrzeganie zasad poprawności właściwych dla języka mówionego; ● niekomunikatywny styl, ubogie słownictwo;
dop (2)	<ul style="list-style-type: none"> ● prezentuje podstawowe zagadnienia w związku z tematem; ● formułuje na ogół poprawne merytorycznie odpowiedzi; ● buduje wypowiedź na ogół uporządkowaną i spójną (dopuszczalne zachwiania logicznego ciągu lub proporcji poszczególnych części wypowiedzi); ● na ogół przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego – dopuszczalne usterki językowe; ● posługuje się komunikatywnym stylem, wystarczającym słownictwem – dopuszczalna schematyczność;
dst (3)	<ul style="list-style-type: none"> ● zna, rozumie i przeważnie poprawnie interpretuje materiał rzeczowy; ● podejmuje próby porządkowania materiału; ● podejmuje próbę formułowania wniosków; ● prezentuje zagadnienia w związku z tematem – dopuszczalne drobne odstępstwa od tematu; ● buduje wypowiedź na ogół zorganizowaną i spójną;

	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego;
db (4)	<ul style="list-style-type: none"> • zna, rozumie i poprawnie interpretuje wybrany materiał; • trafnie dobiera i selekcjonuje materiał rzeczowy; • formułuje odtwórcze sądy i wnioski; • prezentuje zagadnienia w związku z tematem; • buduje wypowiedź zorganizowaną i spójną; • przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie ortofonii, fleksji, składni, leksyki, frazeologii; • posługuje się stylem stosownym do sytuacji;
bdb (5)	<ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie wybrany materiał, wnikliwie go interpretuje; • hierarchizuje argumenty; • formułuje samodzielne, twórcze, trafne sądy i wnioski; • wartościuje, uogólnia, syntetyzuje; • prezentuje zagadnienia w ścisłym związku z tematem; • buduje wypowiedź bardzo spójną, uporządkowaną; • nie popełnia błędów językowych – dopuszczalne drobne usterki; • posługuje się bogatym słownictwem, terminologią specjalistyczną i komunikatywnym stylem;
cel (6)	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobrze zna i rozumie wybrany materiał, wnikliwie i twórczo go interpretuje przywołując różnorodne konteksty; • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze; • hierarchizuje argumenty; • wykorzystuje wiedzę w sytuacjach nietypowych; • posługuje się bogatym słownictwem, komunikatywnym stylem o wyraźnych cechach indywidualnych; • posługuje się bogatą terminologią.

4. Sposoby przeliczania plusów i minusów na oceny cząstkowe

Uzyskanym plusom i minusom odpowiadają oceny:

sześć plusów	–	celujący,
pięć plusów	–	bardzo dobry,
cztery plusy	–	dobry,
trzy plusy	–	dostateczny,
trzy minusy	–	niedostateczny,

5. Ewaluacja i modyfikacja

Modyfikacja i ewaluacja wymagań edukacyjnych może nastąpić na wniosek nauczycieli języka polskiego, Dyrektora, Rady Rodziców, Samorządu Uczniowskiego III Liceum Ogólnokształcącego w Ostrowie Wielkopolskim. Podstawą modyfikacji może być ankieta ewaluacyjna. Modyfikację wprowadza się aneksem, który musi być zatwierdzony większością głosów nauczycieli zespołu przedmiotowego.

Modyfikację można wprowadzić raz w roku szkolnym. Informacje o zmianach przedstawia się na końcoworocznym analitycznym posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Zmiany obowiązują od 1 września następnego roku szkolnego.